

COVID-19 SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN EĞİTİM YÖNETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Distance Education in Terms of Education Management in the COVID-19 Process

Reference: Öztürker, Z. (2020). "Covid-19 Sürecinde Uzaktan Eğitimin Eğitim Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(36): 1783-1791.

Dr. Öğr. Üyesi, Ziya ÖZTÜRKLER

Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi, Güzelyurt/Kıbrıs

ÖZET

Bu çalışmada Kasım 2019 itibariyle etkisinin yaygın şekilde görülmeye başlandığı ve halen devam ettiği COVID-19 diğer adıyla koronavirüs salgınının eğitim sektörü üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda yerli ve yabancı alanyazın taranmış elde edilen bulgular çalışmaya yansıtılmıştır. Salgının yayılımının önlenmesi amacıyla mesafe faktörü önplana çıkmış; her sahada olduğu gibi eğitimde de bu anlayış kendini göstermiştir. Uzaktan eğitim ise optimum tercih olmuştur. Ancak teknolojiyle paralel ilerleyen bu çözüm her ülke, her il ve her okulda aynı şekilde seyretmemektedir. Bu husus çalışmanın ele aldığı bir diğer konudur. Yapılan literatür derlemesi nihayetinde yalnızca mevcut olanakların uzaktan eğitimin başarısını etkilemediğini aynı zamanda "insan" faktörünün de bu süreçte gözardı edilmemesi de bir diğer kör noktadır. Hele ki bu muhatap bir çocuk olduğunda durum daha da hassas hale gelmektedir. Öte yandan tüm dünyanın da kabullendiği üzere esas sorun temelde krize karşı eğitim sektörünün hazırlıksızlığıdır. Her ülke ve okulda farklı şekillerde gelişse de temel kanı eğitim sektöründe olası krizlere karşı bir B planın olmamasıdır. Bu sorunsal doğrultusunda yeni plan ve politikaların bu şekilde revize edilmesi hem mevcut düzeni hem de gelecek nesilleri korumayı ve başarılarında verimliliği sağlama da bir kilit noktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Sektörü, Krize Karşı Duyarlılık, Uzaktan Eğitim, Pandemi

ABSTRACT

In this study, the impact of the coronavirus epidemic, also known as COVID-19, which has started to be seen widely and still continues as of November 2019, on the education sector was discussed. For this purpose, the findings obtained from the domestic and foreign literature were scanned and reflected in the study. In order to prevent the spread of the epidemic, the distance factor came to the fore; This understanding has manifested itself in education as in every field. Distance education has been the optimum choice. However, this solution, which progresses in parallel with technology, does not proceed the same in every country, province and school. This issue is another issue addressed by the study. In the end of the literature review, another blind spot is that not only the available possibilities affect the success of distance education, but also that the "human" factor is not ignored in this process. Especially when this interlocutor is a child, the situation becomes even more sensitive. On the other hand, as the whole world accepts, the main problem is basically the education sector's unpreparedness against the crisis. Although it develops differently in each country and school, the basic opinion is that there is no B plan against possible crises in the education sector. In line with this problematic, revising new plans and policies in this way is a key point to protect both the current order and future generations and to ensure efficiency in their success.

Keywords: Education Sector, Crisis Sensitivity, Distance Education, Pandemic

1.PANDEMİ

Pandeminin modern tanımları arasında "çok yaygın bir salgın" (Stedman's Medical Dictionary, 2006), "çok geniş bir alanda salgın... ve genellikle nüfusun büyük bir kısmını etkilemektedir" (Last JM, 1988) ve diğerlerinin yanı sıra "bir bölge, ülke, kıta veya küresel olarak geniş çapta dağıtılmış veya meydana gelen" benzeri açıklamalar yer almaktadır (University of Maryland). Her ne kadar bir pandemiyin çok büyük bir salgın olduğu sezgisel fikrini aktarsalar da, bu tanımlar hala belirsiz görünüyor. Bir pandemiyin büyük bir salgın olduğuna dair çok az anlaşmazlık var gibi görünse de, pandemilerin yeni, patlayıcı veya şiddetli olması gerektiği sorusu ortaya çıkmaktadır (Morens, Folkers ve Fauci, 2009).

17. ve 18. yüzyıllarda salgın ve pandemik terimleri çeşitli sosyal ve tıbbi bağlamlarda belirsiz ve sıklıkla birbirinin yerine kullanılabilir. 1666'da pandemik kelimesinin bilinen ilk kullanımı "Pandemick veya Endemick, ya da daha ziyade Vernakular Hastalık (Kontlarda hüküm süren bir hastalık)" olarak adlandırılmıştır (Harvey, 1666). İki yüzyıl sonra, 1828'de epidemiyolog ve sözlük bilimci Noah Webster'in Webster'in Sözlüğü'nün ilk baskısı, salgın ve pandemiyi eşanlamlı terimler olarak listelemiştir. Yetişkin yaşamının tek büyük Amerikan influenza olayı olan 1789-1790 influenza pandemisinde yaşamış olan Webster, sözlüğünde pandemik influenzaya değil, sadece salgın influenzaya

atıfta bulunmaktadır (Webster, 1828). Böylece, 19. yüzyılın başlarında, bir isim olarak kullanıldığında salgın terimi, günümüzde hem salgın hem de salgın olarak adlandırdığımız şey için kabul edilen bir terim haline geldi ve pandemik terimi giderek daha fazla kullanılmaya başlamıştır. 1889 grip salgını ortaya çıktığında grip ile birlikte kısa süre sonra, pandemi terimi genel kullanıma girdi; 1918'de neredeyse bir hanehalkı kelimesi haline gelerek kamuya yaygın kullanıma sahip olmuştur (Morens, Folkers ve Fauci, 2009).

Dünyadaki farklı ülkeler, salgın sırasında eğitim sürecini devam ettirmek için çeşitli çözümler getirdiler. En az 96 ülkede çevrimiçi kütüphaneler, TV yayınları, yönergeler, kaynaklar, video dersler, çevrimiçi kanallar tanıtılmıştır (UNESCO, 2020).

2. ÖĞRENME STİLLERİ

Öğrenme stili, öğrencilerin yeni ve zor bilgilere konsantre olma, işleme, içselleştirme ve hatırlama yollarını ifade eder (Rochford, 2003). Terim, öğrencilerin verileri nasıl toplamayı ve özümsemeyi tercih ettikleri ve bu tür verileri nasıl işledikleri ve düzenledikleri konusunda bir dizi bireysel farklılığın varlığını dikkate alır (Felder & Silverman, 1988; Van Zwanenberg, 2000). Dahası, öğrenme stili doğuştan gelen bir özellik olarak kabul edilir; yani, bu kişisel özellik deneyimden ve çevreden etkilenmesine rağmen, zaman içinde oldukça istikrarlıdır (Dunn & Stevenson, 1997; Matthews, 1994).

Vermunt'un (1996) teorik sınıflandırmasına göre, öğrenme stilleri iki kategoriye ayrılabilir. İşleme stratejileri, öğrencilerin eğitimlerini nasıl başardıklarıyla ilgilidir ve düzenleme stratejileri, öğrencilerin çalışmaya devam etmek için ne yaptıklarıyla ilgilidir. Dunn ve Dunn (1993), bir bireyin öğrenme tarzını etkileyen beş ana faktörü "çevresel durum (örneğin, gürültü seviyesi, sıcaklık, ışık); kişisel duygusal özellikler (örneğin, motivasyon, sebat, sorumluluk); öğrenmeye yönelik sosyolojik tercihler (örneğin, tek başına öğrenme ve akranlarla öğrenme); fizyolojik özellikler (örneğin motor beceriler, görsel veya işitsel uyaranlara odaklanma); ve küresel boyutlar (önceki faktörlerin genel kombinasyonu)" olarak tanımlamıştır. Aragon, Johanson ve Shaik, (2002), bir bireyin öğrenme tarzının doğasının onun motivasyonuna, öğrenme görevi ile önceki deneyimine ve bunun sonucunda ortaya çıkan davranışa ve algılama gibi bilişsel süreçlere bağlı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bunlar; tarama, yansıtma ve dürtüsellik'tir. Bu faktörlerin etkisine rağmen, eğitilmiş öğretmenlerin öğrencilerin mevcut öğrenme stillerini tamamlayan belirli öğrenme stratejilerini öğretebildikleri de gösterilmiştir (Dunn ve Stevenson, 1997).

Öğrenme stillerini değerlendirmek için ölçülerin geliştirilmesi, öğrencilerin zihinsel öğrenme ve öğrenme deneyimleri modellerine ilişkin kapsamlı araştırmalara dayanır böylelikle farklı öğrenme stratejilerine odaklanılmıştır (Vermetten, Lodewijks ve Vermunt, 1999). Son yıllarda, öz düzenleme stratejileri, öğrenme stiline bir alt bileşeni olarak kapsamlı bir şekilde araştırılmıştır (Boekaerts, 1999; Schunk ve Zimmerman, 1998; Zimmerman, 2001). Martin (2004), öz düzenlemeyi, öğrencinin öğrenme sürecinde bilinçli olarak belirli stratejileri seçtiği yapıcı ve kendi kendini yöneten bir süreç olarak tanımlar. Bu stratejiler arasında hedefler belirleme, performansı izleme, zamanı verimli bir şekilde yönetme, öz değerlendirme yöntemlerini kullanma, başarıya veya başarısızlığa nedensellik atfetme ve gelecekte kullanılmak üzere yeni yöntemler uyarlama yer alabilir (Zimmerman, 2002).

3. UZAKTAN EĞİTİM

Uzaktan eğitimin neredeyse iki yüzyılı kapsayan bir geçmişi vardır (Spector, Merrill, Merrienboer ve Driscoll, 2008) ve bu zaman dilimi, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ve anlatıldığı konusunda önemli değişiklikleri temsil eder. Posta hizmeti yoluyla temel yazışmalardan İnternet aracılığıyla kullanılabilen çok çeşitli araçlara kadar, toplum yıllar boyunca yeni iletişim biçimlerini kucakladı. Böyle bir form olan çevrimiçi öğrenmenin 1980'lerde başlayan bir erişim geçmişine sahip olduğu bilinirken, e-Öğrenim olarak adlandırılan başka bir terimin kökenleri tam olarak açıklanmamaktadır (Harasim, 2000). Araştırmacılar ve tasarımcılar bu gelişen teknolojileri kullandıkça, terminolojinin serbest kullanımının, belirli özellikleri anlamadan benzer öğrenme ortamlarını tasarlamayı ve değerlendirmeyi zorlaştırdığı görülmektedir (Phipps & Merisotis, 1999).

Uzaktan eğitim, uzaktan öğrenmeye atıfta bulunurken kullanılan en bilinen tanımlayıcıdır. Genellikle coğrafi olarak uzak olanlara öğrenmeye erişim sağlama çabasını anlatır. Son yirmi yıl boyunca, ilgili

literatür, çeşitli yazarların ve araştırmacıların uzaktan eğitim ve uzaktan öğrenmenin tutarsız tanımlarını kullandığını göstermektedir. Bilgisayarlar eğitimin sunumuna dahil olmaya başladıkça, önerilen bir tanım hem basılı hem de elektronik medyayı kullanarak eğitim materyallerinin teslimini belirlemektedir (Moore, 1990).

Dede (1996), geleneksel ortamlarda kullanılan pedagojik yöntemlerin bir karşılaştırmasını dahil ederek ve öğretime “anlatarak öğretme” olarak atıfta bulunarak tanımı detaylandırmıştır. Tanımda ayrıca, uzaktan eğitimin ortaya çıkan medya ve ilgili deneyimleri dağıtılmış öğrenme fırsatları üretmek için kullandığı belirtilmiştir. Her iki tanım da sahada görünen değişiklikler vurgulanarak bunlar kullanıma sunulan yeni teknolojilere bağlanmıştır. Kegan (1996), uzaktan eğitim teriminin “şemsiye” bir terim olduğunu ve bu nedenle, yazışma eğitimi veya yazışma gibi terimlere sahip olduğunu öne sürmüştür.

Uzaktan eğitim, acil uzaktan öğretimden biraz farklıdır. Uzaktan eğitim, zaman içinde gelişen ve öğrenme ihtiyaçlarına cevap vermede ve açık eğitim uygulamalarına rehberlik etmede iyi hizmet veren disiplinler arası bir alandır (Bozkurt, 2019a; 2019b; Zawacki-Richter vd., 2020).

Uzaktan eğitim daha çok yetenek olarak adlandırılırken, aynı zamanda uzaktan eğitim uzaktan öğrenme yeteneği içinde bir etkinliktir; yine de her iki tanım da zaman ve mekân farklılıklarıyla sınırlıdır (Volery & Lord, 2000). Yeni teknolojiler ortaya çıktıkça, öğrenme her tür öğretimin odak noktası gibi görünmüş ve uzaktan öğrenme terimi, bir kez daha “mesafe” ile ilişkili sınırlamalarına, yani zaman ve yere odaklanmak için kullanıldı (Guilar ve Loring, 2008; Newby, Stepich, Lehman ve Russell, 2000). Terim daha sonra diğer öğrenme biçimlerini, ör. çevrimiçi öğrenme, e-Öğrenme, teknoloji, aracılı öğrenme, çevrimiçi işbirliğine dayalı öğrenme, sanal öğrenme, web tabanlı öğrenme vb. (Conrad, 2006) terimler için de kullanılmaya başlanmıştır.

Tanımı gereği, uzaktan eğitim, öğrenciler ile öğrenme kaynakları arasındaki zaman ve / veya boşluktaki mesafe ile karakterize edilir. Uzaktan eğitim uzamsal mesafeyi ifade ederken, uzaktan eğitim mesafeyi farklı açılardan ele alır ve işlemsel mesafe ile açıklamaya çalışır. Uzaktan eğitim ayrıca, öğrencilerin öğrenme sürecine daha fazla dahil olmalarını sağlamak için farklı taraflar arasındaki ve farklı kanallar aracılığıyla etkileşimlere vurgu yapmaktadır (Moore, 1989; Riggs, 2020). Bu anlamda, çevrimiçi uzaktan eğitim ve acil uzaktan öğretim aynı şeyler değildir. Şu anda yapılmakta olan, acil uzaktan eğitim, acil bir soruna geçici bir çözüm olarak düşünülmelidir (Chuck ve diğerleri, 2020; Golden, 2020).

4. EĞİTİM YÖNETİMİ

Eğitim yönetimi, eğitim sistemi içerisinde yer alan örgütlerin önceden belirlenen amaçlara göre yönetilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi süreci olarak tanımlanabilir (Can, 2013). Başka bir ifadeyle eğitim yönetimi, bireyin davranışlarında istenilen değişikliği sağlamak amacıyla maddi ve manevi kaynakları ve insan gücünü kullanma sürecidir (Çelik, 2000). Bu bağlamda eğitim yönetiminin yönetsel amacının eğitimin nicelik ve niteliğini yükseltmek olduğu ifade edilmektedir (Başaran ve Çinkır, 2013).

Yönetim bilimi, eğitim yönetimini etkileyen ve yön veren disiplinlerden birisi olmuş, yönetim biliminde ortaya çıkan gelişmeler eğitim örgütlerinin yönetimini de etkilemiştir (Aslanargun, 2007; Güngör, 2014; Küçük, 2015). Bu bağlamda yönetim biliminde üretilen farklı kuramlar eğitim yönetimi çevrelerinde etkili olmuş, ancak direkt eğitim yönetimi alanı ile ilgili yönetim yaklaşımı geliştirme çalışmaları sınırlı kalmıştır (Şişman ve Turan, 2004). Ancak 1950’li yıllardan itibaren eğitim yönetiminin bilimsel temellerinin oluşmaya başlaması ile bu alana özgü yaklaşımlar ortaya koyabilme imkânı doğmuştur (Beycioğlu ve Dönmez, 2006).

Eğitim yönetimi, yönetim biliminin alt dalları olan kamu ve işletme yönetimleri ile ortak yönere sahip olmasına rağmen, amaç ve işlev açısından kamu ve işletme yönetimlerinden ayrılır (Aydın, 2014). Eğitim yönetiminin bilim dalı olarak anılmaya başlaması, kamu yönetimi ve genel yönetim bilimlerinden daha sonra gerçekleşmiştir (Turan vd., 2016).

Eğitim sistemindeki çoğu sorun temelde eğitim yönetimi sorununa bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan okuldaki kaynakları etkili şekilde örgüt amaçlarına yönlendirmek ve eşgüdümlemek yöneticinin temel görevleri arasında yer almaktadır (Şekerci ve Aypay, 2009). Yönetici aynı zamanda herhangi bir yönetim yaklaşımını uygularken bunu kendine özgü bir biçimle yaptığı için yönetimin sanatsal bir yönü

de bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitim sisteminde ortaya farklı yönetim biçimleri çıkmıştır (Başaran ve Çınkır, 2013):

- ✓ Yetkeci Yönetim: Ataerkil anlayışı esas alan, yöneticinin verdiği emirlerin astlar tarafından koşulsuz yerine getirildiği yönetim biçimidir. Yöneticinin görevi aldığı kararların astlar tarafından uygulanmasını sağlamaktır. Astların işten kaytarma eğilimleri olduğu için yönetici tarafından yakından denetlenmeleri gerekir.
- ✓ Koruyucu Yönetim: İnsan İlişkileri Yaklaşımı'nı esas alan, çalışanların gereksinimlerinin karşılanmasını ve işten doyum sağlaması gerektiğini savunan yönetim biçimidir. Eğitim çalışanlarına ücretler ve iş güvencesi eksiksiz verilmelidir. Çalışanlara gerilimsiz bir ortam hazırlanmalıdır.
- ✓ Destekçi Yönetim: Yönetim örgütsel amaçlara ulaşabilmek için çalışanları desteklemeli ve onlara liderlik etmelidir. Destekçi yönetim biçimine göre çalışanlar etkin olmayı ister ve sorumluluktan kaçmaz. Bundan dolayı karara katılmak ister. Yönetici öğretmenlerin verimliliklerini yükseltmek için onları desteklemelidir.
- ✓ Birlikçi Yönetim: Birlikçi yönetim biçimi takım çalışmasına dayanan, çalışanların yaratıcılıklarından faydalanabilmek için özgür bir ortamın sunulduğu yönetim biçimidir. Bunun için bürokratik engelleri kaldırmak, çalışanların gereksinimlerini karşılamak gerekir. Çalışanların öz denetim ve öz yönetim yetenekleri gelişmiştir.

5. COVID-19'DA EĞİTİM SÜRECİ

COVID-19 salgını, yalnızca seviyelerine ve eğitimlerine değil, aynı zamanda programlarında ulaştıkları noktaya da bağlı olarak öğrencilerin yaşamlarını farklı şekillerde alt üst etti. Okuldan yüksek öğretime veya yüksek öğretimden istihdama geçiş yapanlar gibi eğitimlerinin bir aşamasının sonuna gelen ve diğerine geçenler, belirli zorluklarla karşı karşıyadır. Okul müfredatlarını ve değerlendirmelerini normal şekilde tamamlayamayacaklar ve çoğu durumda sosyal gruplarından neredeyse bir gecede kopmuş olacaklardır (Daniel, 2020).

Microsoft, Teams'in premium sürümünü herkese altı ay boyunca ücretsiz olarak sunarken, mevcut kullanıcı sınırlarını kaldırdı. Google, 250 kişiye kadar daha büyük toplantılar ve kayıt işlevi gibi kurumsal video konferans özelliklerini 1 Temmuz 2020'ye kadar G Suite ve G Suite for Education müşterilerine ücretsiz olarak sunduğunu duyurdu. Çin, Japonya, İtalya ve ABD istek üzerine Zoom, görüntülü görüşmelerin süre sınırını kaldırdı (Rani Molla, VOX. 2020). Görüleceği üzere tüm dünyada eğitim alanında genel bir seferberlik ilan edildiği ve krize karşı eğitim sahasının hazırlıksız olduğu söylenebilir. Bu noktada devlet çapında küresel işletmeler ağıyla eğitim sektörüne destek sağlandığı görülmektedir.

Eğitimciler geleneksel kurslarını uzaktan eğitime aktarmayı düşündükleri için, kaydolan öğrencilerin öğrenme stillerini değerlendirmelidirler. Kullanımda olan çeşitli öğrenme stili araçlarıyla, uzaktan eğitim bağlamının kendine özgü gereksinimlerine göre birini seçmek önemlidir. Bir öğrenme stili aracını seçerken dikkate alınması gereken üç önemli faktör, toplanacak verilerin amaçlanan kullanımını tanımlamak, enstrümanı amaçlanan kullanımla eşleştirmek ve son olarak en uygun aracı seçmektir (James ve Gardner 1995).

Genel olarak eğitim sisteminin hazırlıksız olduğunu ve dış tehditlere karşı savunmasız olduğunu şimdi gördük. Küresel eğitim krizine bir yanıt olarak, çevrimiçi acil durum uzaktan öğretim uygulamaya konuldu. Ancak, çaresizce başarmaya çalıştığımız şeyi tanımlamada tökezliyoruz. Çevrimiçi uzaktan eğitim, sadece eğitim içeriği yüklemekten daha fazlasını içerir, daha çok öğrenenlere aracılık, sorumluluk, esneklik ve seçim sağlayan bir öğrenme sürecidir (Bozkurt ve Sharma, 2020).

Çoğu uzaktan eğitim sınıfının ayırt edici özelliklerinden biri, öğrenciler ve öğretmenler arasında yüz yüze sosyal etkileşimin olmamasıdır. Bu nedenle, bu ortamda kullanılan bir envanter, farklı sosyal dinamiklerin öğrencilerin öğrenme tercihleri üzerindeki etkisini ele almalıdır. "Tipik" bir uzaktan öğrenci profilini belirlemek ve ona bağlı olmak cazip gelse de, genel olarak uzaktan eğitimin dinamik doğasının öğrenci özelliklerini akışkan tutması muhtemeldir. Bu nedenle, uzaktan eğitim öğretmenleri sürekli olarak öğrencilerin özelliklerini izlemelidir (Diaz ve Cartnal, 1999).

Etkili bir öğrenme ekolojisi oluşturmak için dikkatli planlama, tasarım ve hedeflerin belirlenmesini gerektiren karmaşık bir süreçtir. Görünüşe göre, şu anda çevrimiçi uzaktan eğitim gibi görünüyorum, ancak özünde bu daha çok geçici bir çözüm, daha doğru bir şekilde acil uzaktan eğitim olarak adlandırılacak bir çözüm. Diğer bir deyişle, çevrimiçi uzaktan eğitim bir şeydir ve acil uzaktan öğretim başka bir şeydir. Böyle bir ayırım önemlidir, çünkü bugünlerde eğitimcilerin uzaktan eğitime inanma derecesi, COVID sonrası bir dünyada uzaktan eğitimin refahında önemli bir rol oynayacaktır (Bozkurt ve Sharma, 2020).

Kurumlar kısa sürede ne tür hazırlıklar yapmalıdır ve öğrencilerin ihtiyaçlarını eğitim düzeyi ve alanına göre nasıl ele alırlar? Öğrencilere ve velilere güven vermek kurumsal müdahalenin hayati bir unsurudur. Okullar ve kolejler, uzaktan öğretme kapasitesini artırırken, dijital formatlarda en iyi şekilde çalışan eşzamansız öğrenmeden yararlanmalıdır. Normal sınıf konularının yanı sıra, öğretim, COVID-19'u küresel ve tarihsel bir bağlama yerleştiren çeşitli ödevler ve çalışmaları içermelidir. Müfredat oluştururken, öncelikle öğrenci değerlendirmesinin tasarlanması öğretmenlerin odaklanmasına yardımcı olur. Son olarak, pandemi sona erdiğinde öğrencilerin öğrenme yörüngelerinde oluşan hasarı onarmak için esnek yollar önermeli ve bir kaynak listesi vermelidir (Daniel, 2020).

6. EĞİTİM YÖNETİMİ AÇISINDAN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Son 50 yılda, tüm seviyelerde eğitimin sağlanmasında dünya çapında büyük bir büyüme görüldü. COVID-19, bu genişletilmiş ulusal eğitim sistemlerinin karşılaştığı en büyük zorluktur. Pek çok hükümet, kurumlara öğrencilerinin çoğu için yüz yüze öğretimi durdurmalarını emretti ve neredeyse bir gecede çevrimiçi öğretime ve sanal eğitime geçmelerini istedi (Daniel, 2020).

Hızla gelişen bu kriz sırasında, hem öğrencilerden hem de eğitimcilerden büyük ölçüde esneklik beklenmekte ve iyi çalışılmamış öğrenme yöntemleri gerekli olabilmektedir. Bu benzeri görülmemiş durum, eğitim çevrelerinin en azından önümüzdeki aylarda eğitime şeklini değiştirecektir (Chick vd., 2020).

Öğrencilerin okula gitmesine izin verilmeyen bir durumda alternatif, geleneksel eğitimden çevrimiçi eğitime geçmektir. Bu durumda temel parçalar; internet kapsama alanı, popülasyondaki bilgisayarların veya akıllı telefonların mevcudiyetinden oluşmaktadır (Basilaia ve Kvavadze, 2020).

Uzaktan eğitim, birçok yetişkin öğrenci için gerekli bir alternatif sağlar, ancak şu anda uygulandığı şekliyle bireysel farklılıklara dikkat edilmesi istenenden daha azdır. Öğretim tasarımı ile ilgili öğrenme stilleri ile ilgili tüm faktörlere yönelik endişe, şüphesiz çeşitli uzaktan eğitim tekliflerinin öğrenme etkililiğini artıracaktır, ancak yetişkin eğitiminin bazı temel yönlerine dikkat unutulmamalıdır. Yeni teknolojiler yaygın hale geldikçe, bireysel farklılıklara saygı duyulması ve öğrenme tarzı özelliğine ilişkin bilgiler, bu fikirler uzaktan öğrenmenin öğretim tasarımına dahil edilirse, şüphesiz öğrenme etkinliğini artıracaktır (James ve Gardner, 1995).

Dick ve Carey (1990), öğretimin sistematik gelişimi için sıralı bir model sağlar. Dokuz temel adımı tanımlarlar:

1. Öğretim hedefini belirleyin.
2. Öğretimsel bir analiz yürütün.
3. Giriş davranışlarını ve özelliklerini belirleyin.
4. Performans hedeflerini yazın.
5. Kriter referanslı test öğeleri geliştirin.
6. Bir öğretim stratejisi geliştirin.
7. Öğretim materyalleri geliştirin veya seçin.
8. Biçimlendirici değerlendirmeyi tasarlayın ve yürütün.
9. Revize talimatı.

Uzaktan eğitim, yetişkin öğrencilere öğretmek için mükemmel bir yöntemdir çünkü rekabet eden önceliklerle mücadele etmek için esnekliğe ihtiyaçları vardır. Bununla birlikte, yetişkin öğrenimi, öğretmenler ve akranlarla yüz yüze iletişim eksikliği, potansiyel olarak yasaklayıcı başlangıç maliyetleri

ve öğretim üyesi desteğinin olmaması nedeniyle motivasyon kaybı gibi birçok problemi söz konusudur (Galusha, 1998).

Verduin ve Clark (1991) uzaktan eğitim için öğretim tasarımı ve sunum sürecinin beş aşamadan geçmesini önermektedir:

1. Giriş davranışını değerlendirin.
2. Davranışsal hedefleri belirleyin.
3. Öğrenme birimini ve prosedürleri belirtin.
4. Öğrenme ünitesi ve görevleri sunun.
5. Öğrenci performansını değerlendirin.

Granger (1990), uzaktan eğitim programı tasarımcılarının programı öğrencinin ihtiyaçlarına göre çeşitli şekillerde uyarlayabileceğini önermektedir. Bunlar şöyledir:

- ✓ Akademik olarak (içerik alanları dahil)
- ✓ Pedagojik (içerik ve yöntemlerin kombinasyonu)
- ✓ Deneyimli (bir öğrencinin geçmişini temel alan ve
- ✓ Teknolojik olarak (çeşitli çalışmalar ve iletişim biçimleri için kullanılan medya)

Uzaktan eğitimde organizasyonel engeller arasında altyapı, teknoloji eksikliği, ders müfredatı ve öğrenci değerlendirmesi yer alır. Uzaktan öğrenmede, uzaktan eğitime katılan öğrencilerin aşağıdakiler hakkında güvensizliğe sahip olma ihtimalinin daha yüksek olduğunu bulmuştur (Galusha, 1998):

- ✓ Öğrenme,
- ✓ Öz değerlendirme sorunları,
- ✓ Öğretmenler ve teknik yardım gibi destek hizmetlerinin eksikliği,
- ✓ İzolasyon duyguları ve
- ✓ Akademik sorunlara yol açan bu öğrenme modunda deneyimsizlik.
- ✓ Kurs geliştirme ve teknoloji konusunda eğitim eksikliği,
- ✓ Uzaktan eğitim için destek eksikliği ve
- ✓ Uzaktan eğitim kursları için yetersiz öğretim üyesi seçimi bulunmaktadır.

Uzaktan eğitim, öğrencilerin esneklik ve öğrenmelerini kontrol etme arzusundan dolayı popülerlik kazandıkça, öğrencilerin benzersiz yeteneklerini geliştirme ve öğretim sırasında bilişsel ve üstbilişsel faktörler söz konusudur (Dooley, Lindner ve Dooley, 2005). Öz denetim ve özerklik, öğrencilerin yeteneklerini ve davranışlarını izlemede daha özerk, daha öz-yönelimli ve daha aktif olmaları gerektiğinde, uzaktan çalışırken gerekli olan benzersiz bir öğrenme stiline parçası olarak görülebilir. Aşamalı süreçler, öz düzenleme ve düzenleme eksikliğindeki farklılıkların uzaktan eğitim öğrencilerine özgü öğrenme stilleri olması mümkündür (Heiman, 2006).

COVID-19 krizinin eğitimsel sonuçlarını yönetmesi gereken öğretmenlere, kurumsal müdürlere ve devlet görevlilerine pragmatik rehberlik için eğitim yönetiminde aşağıdakileri hususların ele alınması faydalı olacaktır (Daniel, 2020):

- ✓ Sistemlerin yapabileceği hazırlıklar
- ✓ Farklı düzey ve aşamalarda öğrencilerin ihtiyaçları
- ✓ Öğrencilere ve ebeveynlere güvence
- ✓ Uzaktan öğrenmeye basit yaklaşımlar
- ✓ Müfredat
- ✓ Değerlendirme
- ✓ COVID-19'dan sonraki süreç
- ✓ Yararlı olabilecek kaynaklar

KAYNAKÇA

Aragon, S. R., Johnson, S. D., & Shaik, N. (2002). The influence of learning style preferences on student success in online versus face-to-face environments. *American Journal of Distance Education*, 16(4), 227-245.

- Aslanargun, E. (2007). Modern eğitim yönetimi anlayışına yönelik eleştiriler ve postmodern eğitim yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 195-212
- Aydın, E. (2019). Temel Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Yönetim Süreçlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Basilaia, G., & Kvavadze, D. (2020). Transition to Online Education in Schools during a SARS-CoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), em0060. <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
- Başaran, İ.E. ve Çinkır, Ş. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (4. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Beycioğlu, K. ve Dönmez, B. (2006). Eğitim yönetiminde kuramsal bilginin üretimine ve uygulanmasına ilişkin bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 47, 317-342
- Bozkurt A. ve Sharma R. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education: Volume 15, Issue 1, i-vi* .
- Bozkurt, A. (2019a). Intellectual roots of distance education: A progressive knowledge domain analysis. *Distance Education*, 40(4), 497-514. <https://doi.org/10.1080/01587919.2019.1681894>
- Bozkurt, A. (2019b). From distance education to open and distance learning: A holistic evaluation of history, definitions, and theories. In S. Sisman-Ugur, & G. Kurubacak (Eds.), *Handbook of Research on Learning in the Age of Transhumanism* (pp. 252-273). Hershey, PA: IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-8431-5.ch016>
- Can, N. (2013). Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Chick, R. C., Clifton, G. T., Peace, K. M., Propper, B. W., Hale, D. F., Alseidi, A. A., & Vreeland, T. J. (2020). Using Technology to Maintain the Education of Residents During the COVID-19 Pandemic. *Journal of Surgical Education*. doi:10.1016/j.jsurg.2020.03.018
- Conrad, D. (2006). E-Learning and social change: An apparent contradiction. In M. Beaudoin (Ed.), *Perspectives on higher education in the digital age* (pp. 21-33). New York: Nova Science Publishers
- Çelik, V. (2000). Okul kültürü ve yönetimi. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. Springer, UNESCO IBE <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09464-3>
- Dede, C. (1996). The evolution of distance education: Emerging technologies and distributed learning. *The American Journal of Distance Education*, 10(2), 4-36
- Diaz, D. P., & Cartnal, R. B. (1999). Students' Learning Styles in Two Classes: Online Distance Learning and Equivalent On-Campus. *College Teaching*, 47(4), 130-135. doi:10.1080/87567559909595802
- Dick, W., and Carey, L. (1990). *The Systematic Design of Instruction*. New York HarperCollins.
- Dunn, R., & Stevenson, J. M. (1997). Teaching diverse college students to study within a learning-style prescription. *College Student Journal*, 31(3), 333-339.
- Dunn, R., & Dunn, K. (1993). *Teaching secondary students through their individual learning style*. Boston: Allyn & Bacon.
- Felder, R. M., & Silverman, L. K. (1988). Learning styles and teaching styles in engineering education. *Engineering Education*, 78, 647-681.
- Galusha, J. (1998). *Barriers to Learning in Distance Education*. Information Analyses (070), ERIC Publications.
- Golden, C. (2020). Remote teaching: The glass half-full. *EDUCAUSE Review*. <https://er.educause.edu/blogs/2020/3/remote-teaching-the-glass-half-full>

- Granger, D. (1990). "Bridging Distances to the Individual Learner." In M. G. Moore (ed.), *Contemporary Issues in American Distance Education*. New York: Pergamon Press
- Guilar, J., & Loring, A. (2008). Dialogue and community in online learning: Lessons from Royal Roads University. *Journal of Distance Education*, 22(3), 19–40
- Güngör, S. (2014). Eğitim ve eğitim yönetiminde paradigmlar. *Kafkas Üniversitesi e – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 26-40.
- Harasim, L. (2000). Shift happens: Online education as a new paradigm in learning. *The Internet and Higher Education*, 2(1–2), 41–61, doi:10.1016/S1096-7516(00)00032-4.
- Heiman, T. (2006). Assessing Learning Styles among Students with and without Learning Disabilities at a Distance-Learning University. *Learning Disability Quarterly*, 29(1), 55–63. doi:10.2307/30035532
- James and Gardner (1995). *Learning Styles: Implications for Distance Learning*. A review of learning styles and their implications for distance learning. *New Directions For Adult And Continuing Education*. No. 67, Fall, Joucey-Bnu Publishers
- Keegan, D. (1996). *Foundations of distance education* (3rd ed.). London: Routledge.
- Küçüker, E. (2015). Eğitimin yönetsel temelleri. A. Tanrıöğen ve R. Sarpkaya (Ed.), *Eğitim bilimine giriş içinde* (ss. 155-181). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Last JM. *A dictionary of epidemiology*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 1988.
- Martin, J. (2004). Self regulated learning, social cognitive theory, and agency. *Educational Psychologist*, 39, 135-145.
- Matthews, D. (1994). An investigation of students' learning styles in various disciplines in colleges and universities. *Journal of Humanistic Education and Development*, 33, 65-74.
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). *e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? The Internet and Higher Education*, 14(2), 129–135. doi:10.1016/j.iheduc.2010.10.001
- Moore, M. G. (1990). Background and overview of contemporary American distance education. *Contemporary issues in American distance education* (pp. xii–xxvi). New York: Pergamon Press.
- Moore, M. G. (1989). Editorial: Three types of interaction. *American Journal of Distance Education*, 3(2), 1–7. <https://doi.org/10.1080/08923648909526659>
- Morens D.M., Folkers G.M., and Fauci A.S., What Is a Pandemic?, *JID* 2009:200 (1 October), Perspective
- Newby, T., Stepich, D., Lehman, J., & Russell, J. (2000). *Instructional technology for teaching and learning: Designing instruction, integrating computers, and using media* (2nd ed.). Columbus, OH: Prentice-Hall.
- Phipps, R. A., & Merisotis, J. P. (1999). What's the difference? A review of contemporary research on the effectiveness of distance learning in higher education. Washington, DC: The Institute for Higher Education Policy
- Rani Molla, VOX (2020). 'Microsoft, Google, and Zoom are trying to keep up with demand for their now free work-from-home software'. Retrieved on 4 April 2020 from <https://www.vox.com/recode/2020/3/11/21173449/microsoft-google-zoom-slack-increased-demand-free-work-from-home-software>
- Riggs, S. (2020). Student-centered remote teaching: Lessons learned from online education. *EDUCAUSE Review*. <https://er.educause.edu/blogs/2020/4/student-centered-remote-teaching-lessons-learned-from-online-education>

Rochford, R. A. (2003). Assessing learning styles to improve the quality of performance of community college students in developmental writing programs: A pilot study. *Community College Journal of Research & Practice*, 27, 665-678

Spector, J. M., Merrill, M. D., Merriënboer, J. V., & Driscoll, M. P. (2008). *Handbook of research on educational communications and technology* (3rd ed.). New York, London: Lawrence Erlbaum Associates.

Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin yönetim becerileri ile grup etkililiği arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(57), 133-160.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Dünyada eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin bazı başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 13-26.

Turan, S., Bektaş, F., Yalçın, M. ve Armağan, Y. (2016). Eğitim yönetimi alanında bilgi üretim süreci: Eğitim yönetimi kongrelerinin rolü ve serüveni üzerine bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(1), 81-108. doi: 10.14527/kuey.2016.004

UNESCO. (2020). UNESCO Report, 'National learning platforms and tools'. Retrieved on <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/nationalresponses>

Van Zwanenberg, N. (2000). Felder and Silverman's index of learning styles and Honey and Mumford's learning styles questionnaire: How do they compare and do they predict academic performance? *Educational Psychology*, 20, 365-381.

Verduin, J. R., Jr., and Clark, T. A. (1991). *Distance Education: The Foundations of Effective Practice*. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass

Vermetten, Y., Lodewijks, H., & Vermunt, J. (1999). Consistency and variability of learning strategies in different university courses. *Higher Education*, 37, 1-21.

Vermunt, J. (1996). Metacognitive, cognitive and affective aspects of learning styles and regulated learning. *Higher Education*, 17, 647-683.

Volery, T., & Lord, D. (2000). Critical success factors in online education. *International Journal of Educational Management*, 14(5), 216-223

Webster N. *An American dictionary of the English language*. New York: S. Converse, 182

Zawacki-Richter, O., Conrad, D., Bozkurt, A., Aydin, C. H., Bedenlier, S., Jung, I., Stöter, J., Veletsianos, G., Blaschke, L. M., Bond, M., Broens, A., Bruhn, E., Dolch, C., Kalz, M., Kerres, M., Kondakci, Y., Marin, V., Mayrberger, K., Müskens, W., Naidu, S., Qayyum, A., Roberts, J., Sangrà, A., Loglo, F. S., Slagter van Tryon, P. J., & Xiao, J. (2020). Elements of open education: An invitation to future research. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. (in press).

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, 41, 64-70.